

DRI upravljanje investicij, Družba za razvoj infrastrukture, d.o.o.

Kotnikova ulica 40, SI-1000 Ljubljana

info@dri.si

www.dri.si

STRATEGIJA V POVEZAVI Z IZZIVI RAZVOJA PROMETNEGA SISTEMA V RS

VSEBINA PREDSTAVITVE

- **Nastajanje strategije**
- **Sedanost, pretekle izkušnje**
- **Dodana vrednost strategije**
- **Strategija in okoljsko poročilo**

NASTAJANJE STRATEGIJE

Slovenija - pretekle izkušnje:

NP- Nacionalni programi,

Resolucije za posamezna področja prometnega sistema.

NP - Nacionalni programi: železnice, avtoceste, realizacija NP:

- Realnost (?) , Sredstva (?), Odnos javnosti (?),.....

Strategija:

- celovitost prometnega sistema,
- integralni dokument za vsa področja prometnega sistema

MZI, delovna skupina, DRI, PNZ, Aquarius, deležniki

NASTAJANJE STRATEGIJE

Kaj prinaša strategija?

- Enoten pristop, **realno analizo problemov in potreb**
- Orodje: objektiven prikaz potreb
- Strateški premislek celotnega sistema:
  - (1) Infrastruktura,
  - (2) Upravljanje in vzdrževanje in
  - (3) Delovanje prometnega sistema
- Strategija **NI zgolj investicijski načrt ali skupek že vnaprej določenih projektov!**
- Prinaša: **Dobro podlago** v potrebnih ukrepih za izdelavo **operativnega načrta** priprave projektov za vsa področja prometnega sistema: ceste, železnice, javni promet, zračni in pomorski promet.

NASTAJANJE STRATEGIJE

Ugotavlja **probleme** na infrastrukturi, denimo:

- kje so ali se bodo pojavila ozka grla, (TEN-T)
- kje so problemi z dostopnostjo,
- kakšno je stanje vzdrževanosti infrastrukture,
- kakšen je delež potnikov na javnem, prometu? Razlogi?,.....

Ukrep, rešuje problem/probleme in istočasno sledi zastavljeni viziji in ciljem:

učinkovitost, gospodarnost, vzdržanost, trajnost

tako v okoljskem, prostorskem, ekonomskem in finančnem smislu.

SEDANJOST, PRETEKLE IZKUŠNJE

Nadaljevanje: Ključni deležniki bodo morali pripravo projektov utemeljevati preko strateških ciljev, sami projekti pa imajo dobro podlago v opisanih ukrepih v Strategiji.

Ukrepov je skupno preko 100. Največ na cestah in železnicah.

Vsi ukrepi so bili presojeni v okviru okoljskega poročila. Na osnovi priporočil okoljskega poročila so bili ukrepi tudi dopolnjeni, predvsem v delu, da se morajo infrastrukturni projekti načrtovati po sistemu **(načela)**:

- čim boljše izrabe obstoječe infrastrukture,
- nadgradnje obstoječe infrastrukture,
- šele, če s takimi ukrepi ni mogoče doseči ciljev, se posega izven obstoječe infrastrukture (greenfield).

SEDANJOST, PRETEKLE IZKUŠNJE

Pretekla praksa priprave večjih investicijskih projektov kaže na določene **probleme**.

Umeščanje v prostor je skoraj praviloma **predolg** proces, predvsem pa se z velikim številom deležnikov v samem procesu zamegli ključno vprašanje: **kaj pravzaprav potrebujemo (?)**.

Večji poudarek je potrebno dati **zgodnji - predinvesticijski fazi** v kateri je potrebno na osnovi jasne in transparentne analize stanje in problemov zapisati ključne cilje, ki jih želimo doseči s projektom.

Predštudije upravičenosti, študije upravičenosti (vloga v preteklosti?)

Odločitve - kako so utemeljene (CBA?). Deležniki, Investitor? Vloge?

DODANA VREDNOST STRATEGIJE

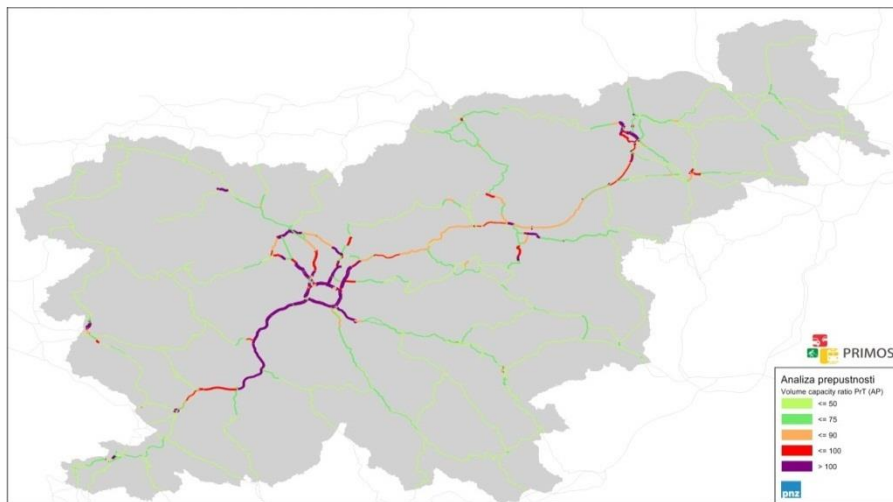
Strateški prometni model – **zakaj ga rabimo** v okviru strategije?

Ker:

- Je posnetek **realnega stanja** (sedanjost), služi za napoved (leto 2030)
- Se na osnovi modela ugotavljajo učinki, ne da bi eksperimentirali na realnih objektih
- Omogoča večjo **zanesljivost pri odločanju**, omogoča izdelavo izračune ekonomskih koristi.
- V osnovi upošteva, posameznika (ljudi) in blagovno skupino :
  - podrobno določa **izbiro ljudi kako, kam, kdaj in s kakšnim prometnim sredstvom potujejo** ter
  - **koliko blaga bo kam prepeljano s kakšnim prometnim sredstvom.**

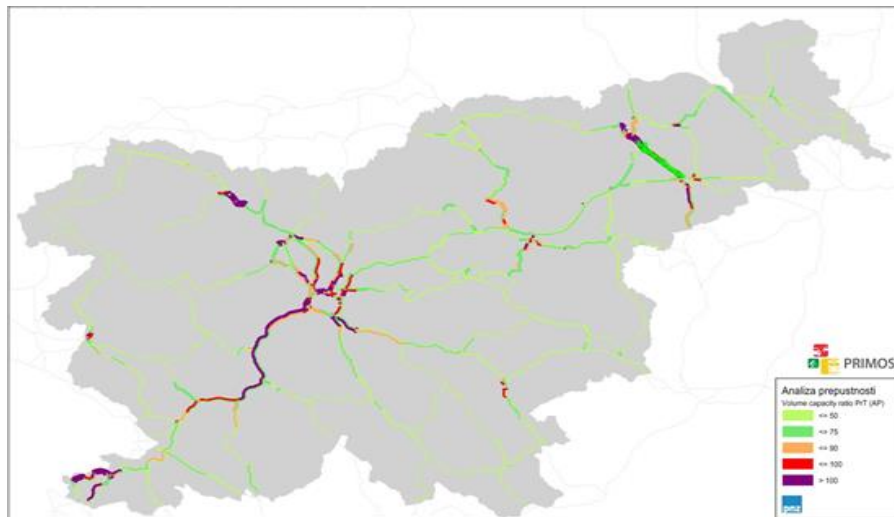
DODANA VREDNOST STRATEGIJE

Analiza - ceste: (prepustnost):

Zgoraj - delovni dan 2030

Spodaj – turistična konica 2030

Ostale analize: ceste, železnice, javni promet,...

DODANA VREDNOST STRATEGIJE

Do sedaj odsotnost strategije v Sloveniji. Strategija tudi **ni zbirka projektov iz »predalov«**.

Projekti niso sami sebi namen temveč morajo služiti **realnim potrebam ljudi in gospodarstva**.

Prometna strategije je **predhodna pogojenost** za potrditev operativnega programa.

Jaspers, sodelovanje:

- svetovalno telo Evropske komisije
- ustanovitelji: EU komisija, EIB, EBRD
- več kot eno leto intenzivno sodeluje pri pripravi strategije,
- primerljiv standard za vse države.

DODANA VREDNOST STRATEGIJE

Analiza problemov in potreb temelji na prometnem modeliranju ter na ostalih objektivnih analizah delovanja in učinkovitosti prometnega sistema.

Projekti, ki so se pripravljali v **preteklih letih** in se še pripravljajo **v številnih primerih ne temeljijo na realnih potrebah**, so predimenzionirani (?), glede na realno ugotovljene probleme in potrebe. (primer tretja razvoja os (?), Postojna-Divača-Jelšane, poglobitev železniške proge v Ljubljani,...)

Kje so težišča ukrepov:

Železnica, (ozka grla, potrebe, standardi TEN-T, prepustnost)

Javni promet, (možnosti, učinkovitost, kolesarski promet)

Ceste, (dostopnost, stanje, varnost)

DODANA VREDNOST STRATEGIJE

Z začetku moramo rešiti predvsem dve vprašanji:

1. KAJ IN ZAKAJ potrebujemo?

To moramo rešiti v okviru **študije upravičenosti ali predštudije upravičenosti**.

Jasen odgovor na ti dve vprašanji, je investitorju, torej državi, vodilo kakšen projekt potrebuje.

V nadaljnji fazi pa se sprašujemo predvsem **2. KAKO (?)**, torej kakšne variante zadostijo ciljem.

A tudi v tem delu ne smemo spregledati povezave med potrebami in načrtovanim projektom, predvsem pa morajo biti odločitve podprte z analizo stroškov in koristi.

CBA – orodje odločanja.

DODANA VREDNOST STRATEGIJE

Cilj: narediti prometni sistem bolj **vzdržen, trajnosten**. Strategija definira ukrepe:

- Infrastrukturne, Organizacijske in Upravljalvske.

Operativni program, ki bo temeljil na ukrepih bo omogočil pripravljavcem, da pripravijo **učinkovite projekte**, skladne s potrebami in cilji strategije ter realnimi možnostmi za realizacijo.

Sistem priprave projektov:

Ukrep – en projekt,

Ukrep – več projektov

Projekt – upošteva več ukrepov.

Strategija **podaja smer** (izhodišča za projektne naloge!) priprave posameznih projektov, ti morajo temeljiti na potrebah, ne na željah, in morajo biti ekonomsko upravičeni ter finančno vzdržni.

DODANA VREDNOST STRATEGIJE

Priprava projektov:

Primeri:

- ko je problem **slabe dostopnosti** (predolg čas potovanja), mora projekt izboljšati dostopnost (skrajšati potovanje), ukrep ne pomeni nujno 4 pasovne ceste, temveč problem reši lahko obstoječa cesta **primerne standarda**, denimo cesta, ki zagotavlja hitrost 90 km/h (lokalno 70, morda 50 km/h).
- ko je problem **slabo stanje** cestnega omrežja je potreben ukrep, ki zagotavlja **več sredstev** za vzdrževanje obstoječe infrastrukture in **ne** gradnja nove infrastrukture
- ko je problem prevelika **emisija TGP (GHG)**, so pravi ukrepi usmerjeni v povečevanje deleža javnega prometa in povečevanju deleža tovora na železnici, tudi uvajanje električnih vozil...

STRATEGIJA IN OKOLJSKO POROČILO

Vsi ukrepi v prometni strategiji so bili preverjeni v okviru **okoljskega poročila**.

Ukrepi so bili ocenjeni, podana so bila priporočila, ki upoštevajo okoljske omejitve s ciljem, da bo prometni sistem trajnosten in vzdržen tudi z vidika okoljskih obremenitev.

V skladu z zakonom o varstvu okolja **se dejansko razgrinja OP – okoljsko poročilo**, posredno se razgrinja tudi strategija razvoja prometnega sistema, saj le ta predstavlja strokovno podlago za okoljsko poročilo.

Javna razgrnitev zaključena. **Pripombe. Pojasnila. Dopolnitve.**

STRATEGIJA IN OKOLJSKO POROČILO

Operativni program:

- **prehod med ukrepi in projekti**,
- **prikaz potrebnih** projektov (projektne dokumentacije, študij, izvedbenih projektov),
- **vir** za pripravo in fizično realizacijo,
- **časovni načrt** glede na ugotovljene potrebe, (ni inercije pri pripravi projektov, projekti temeljijo na realnih potrebah in učinkovitosti)
- **zadolžitve po deležnikih/nosilcih**, ki bodo odgovorni za pripravo, izvedbo projektov.

Indikatorji (KPI) - spremljanje izvajanja strategije, približevanje projektov strategiji.

Proces: Strateško načrtovanje. Strategija ni enkratni dogodek.

Spremlja **doseganja ciljev** strategije preko operativnega plana. (novelacija 5 let)